

Cloenda

JOAN VILÀ-VALENTÍ

President de la Secció de Filosofia i Ciències Socials

El que jo desitjaria en aquests moments és simplement donar-vos una idea sobre el que ha pogut representar i significar aquesta excellent jornada.

No he pogut pas seguir-la tota, però des del matí hi he estat present i he pogut assistir a les activitats principals. Les meves paraules, doncs, volen reflectir molt ràpidament una reacció purament personal davant el que jo he anat sentint i veient. Voldria fer-ho parlant de tres aspectes diferents, però en definitiva complementaris.

Primer, hi ha hagut una informació ben diversa i ben interessant. És a dir, jo i crec que tots hi hem après coses; això és molt important, perquè a vegades assistim a unes reunions que s'han fet amb molta propaganda i resulta que el que hi diuen té un interès escàs i, a més, hom repeteix, més o menys, el que un ja coneixia. I, per tant, com que ara tenim tantes coses per fer, és lamentable que de vegades hom pugui pensar que hi ha estat dues o tres hores i no ha servit per a res o per a ben poca cosa. Res d'això no ha succeït aquí. Hi ha hagut una informació ben diversa, ben interessant, i, per una altra banda, s'hi han portat a terme tres projectes: el primer es refereix a la *Metodologia per a l'estudi de la identitat col·lectiva. Aplicació a Catalunya* (observeu que la primera paraula és «metodologia»); el segon, a l'*Estudi sobre l'evolució de la identitat col·lectiva a Catalunya* (observeu que la primera paraula és «estudi»), i el tercer, a *Anàlisi i perspectiva dels signes d'identitat a Catalunya* (observeu que les dues primeres paraules són «anàlisi» i «perspectiva»). Veieu, doncs, com els problemes es plantegen ja d'una manera ben diferent i que ens hem mogut en uns marcs relativament nous.

Les dues conferències han estat excel·lents. Al matí, la d'«Identitat i territori», en què ha sortit per primera vegada aquesta paraula: «territori». Ha tornat a sortir aquesta tarda. Perdoneu que ara faci una observació purament personal. He insistit aquest matí en aquest terme, *territori*, quan encara no sabia que aquesta tarda hi hauria un geògraf perquè, evidentment, queda molt clar que en un problema com

la identitat d'un país forçosament s'ha d'alludir al territori i parlar-ne. I en un moment surt el que als geògrafs ens interessa: com s'ha format aquest territori, quins factors naturals el caracteritzen, quins factors humans o antròpics hi han incidit. Llavors parlem del territori *antropitzat*, humanitzat. I després —ha sortit avui, ja a última hora—, la paraula *paisatge*. Els geògrafs són els qui en bona part han iniciat, a tot el món, exactament des del tercer decenni, sobretot, del segle XX, l'anàlisi del paisatge. Després hi ha entrat molta més gent, perquè el paisatge és un fet molt divers i molt humà. Però han estat geògrafs els qui es van plantejar aquest problema. I varen descobrir que el paisatge, doncs, és un fet molt curiós que durant molt temps sols va aparèixer pictòricament o literàriament. No existeix com a representació pictòrica d'una manera seriosa i conscient fins al segle XVII, i concretament i sobretot a Holanda. Llavors resulta que *paisatge* a tot arreu deriva de *país*: *Landschaft* en alemany, *landscape* en anglès. Us adoneu de què arrenca, doncs? D'uns trets característics del país, d'una visió i d'una particular i singular manera de veure o representar un país o un sector característic d'un país. I, és clar, això interessa molt als geògrafs, i resulta que en tot això hi ha també una identitat de l'habitant que viu sobre aquest país. De manera que és un fet ben interessant i crec que és convenient també destacar-ho.

Les ponències d'aquest matí i la taula rodona d'aquesta tarda al voltant de la ICC han resultat ben escaients i profitoses també. Un fet que vull destacar, en una reunió com aquesta, és reflexionar precisament sobre la IC en el nostre país, a Catalunya.

En segon lloc, voldria subratllar que aquesta diversitat en enfocaments, reflexions i objectius ha resultat en veritat ben encertada i fructífera perquè els qui hi intervenien sovint eren d'especialitats ben diferents. Això dóna una certa singularitat, riquesa i diversitat a les reflexions i les observacions que puguin efectuar-se.

És veritat que hi ha hagut reflexions i observacions partint inicialment de diverses matèries, cadascuna considerada de moment com un bloc singular. Però, d'acord amb l'objectiu final perseguit, hom ha intentat efectuar una mirada en diagonal, com de biaix, assajant d'establir les diverses relacions que entre les unes i les altres poden establir-se. Deu ésser el professor Dídac Ramírez qui en la presentació d'aquesta jornada escriu que hi ha «una clara vocació transdisciplinària». Crec que, des del primer moment, queda ben subratllada aquesta voluntat de consideració i reflexió en diagonal per assajar d'obtenir unes conclusions noves i singulars a partir d'un debat entre autors de disciplines ben diverses. Potser, a voltes, amb alguns resultats més o menys sorprenents. Ja tindrem ocasió de reflexionar-hi més lentament quan les comunicacions i els diàlegs efectuats en aquesta jornada apareguin en la publicació corresponent.

Voldria acabar aquesta intervenció meua, i feta com a president de la SFCS de l'IEC, manifestant la gran satisfacció que sento per la celebració de la present jor-

nada, organitzada per la SCF, filial adscrita a la nostra Secció. Aquesta hi ha col·laborat en tots sentits i és natural que ens sentim satisfets per l'èxit aconseguit. Vol-dria subratllar, per altra banda, que aquesta Secció manté sens dubte un interès especial per les tasques que efectuen les societats filials adherides, i per aquest motiu en totes i cadascuna de les nostres reunions mensuals hi ha un informe d'una de les dites societats respecte a les activitats i les publicacions que ha efectuat al llarg de l'últim any. En aquests moments em plau haver assistit a una mostra de les activitats d'una d'aquestes societats, precisament la que és anomenada amb el nom de l'única disciplina —«Matèria d'estudi i d'ensenyament, una branca del coneixement», diu el diccionari— que, suposo que pel seu caràcter ampli, bàsic i comprensiu, apareix esmentada explícitament en el títol de la nostra Secció.

Rebeu la nostra i la meua més cordial felicitació pels treballs i pels esforços efectuats durant la preparació i la realització d'aquesta jornada, i compteu sempre amb la col·laboració de la Secció i de tots nosaltres en totes les vostres activitats, ben diverses i ben escaients.